

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:
в Австрії:

на пів рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на пів рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАНИ

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сидише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані в вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Замітки по сесії краєвого сойму.

(Δ) В четвер відрочено сесию краєвого сойму по майже осьминедільних нарадах. Давно вже сесия галицького сойму не тривала так довго, бо правительство було приневолене давати більше часу державній раді, а тим обмежувано звичайно сесії краєвих соймів. Одначе не треба в тім добачати якоїсь незвичайної уступчивости центрального правительства для краєвих справ, бо лише клопоти міністерства з пересиленєм приневолили єго відсунути обдуманий спершу речинець скликания держ. ради і тим способом виповнити сей час сесию сойму. За сей час ухвалив галицький сойм бюджет на р. 1909 з бюджетом за рік минаючий, і тим способом привернув правильну бюджетову господарку, запобігаючи необхідній звичайно провізорії. Взагалі признають, що минула сесия була роботяща і крім бюджету ухвалила багато менших справ, а особливу вагу має ловецький закон, що вийшов з порозумінь всіх сторонництв. Обговорено крім того багато справ, бо минула сесия була не тільки роботяща, але й вельми говірлива, а посеред повени промов, з котрих деякі були виголошені головно для виборців, упала не одна зріла і замітна гадка. Під кінець сесії переведено також шкільну розправу, хоч було б о много кориснійше, щоби сій неперечно найважнійшій, підставовій справі присвячено більше часу, обговорено її з більшою основністю і з більшим спокоем, чого не доставало задля конечности закінчення сесії.

Не стало однак часу соймови на вельми важну і досяглу а з ріжних сторін вимагану справу, на полагоду виборчої реформи. Та не так задля недостатчі часу справи сеї не полагожено, але в дійсности велика більшість сойму не мала охоти вже в першій році забирати ся до розвязки сего трудного питання. А було би добре стало ся, бо справедлива реформа виборча причинила би ся неперечно до втихомирення пристрастей і втрутила би оружа тим, котрі себе вважають єдино покликаними до утасявлення народу.

Відрочуванє виборчої реформи на дальші роки, а вловуванє під впливом всепольского табору насильне домаганє про дальше розширенє автономії краєвої, викликало зовсім природно рішучу відправу з боку руских послів обидвох таборів. Повне обезпеченє свобідного на-

ціонально-політичного і культурного розвитку руского народу усуне між рускими послами те недовіра, з яким они відносять ся до краєвої автономії, а коли буде справедливо розвязанє національне питанє в Галичині, тоді і розширенє автономії краєвої не найде перепон з боку руского народу.

Сесия нового галицького сойму, подібно як і давнійші, відбивала користно від інших краєвих соймів, н. пр. від чеського і сусідного буковинського. Як небудь в галицькім соймі можна було і давнійше і тепер почути не одну палку промову, як небудь деколи доходило до острої перепалки, поміж бесідниками і сторонництвими, всеж те відбувало ся з достойнством відповідним так поважному представництву краю, коли тимчасом в так висококультурнім краю, як Чехи, треба було сойм задля нечуваних і неприличних галабурд перед часом відрочувати. Велика в тім заслуга передовсім краєвого маршалка, котрий з незвичайною знаємостою справ, і незвичайним тактом кермує обрадами, але також се і заслуга послів, особливо опозиційних, отже головно руских, що уміють удержати ся в границях парламентарних і культурних звичаїв, як небудь дневникарство у великій часті так відємно нераз висловлює ся про руску культуру.

Але й се годить ся зазначити, що перша сесия сойму нового мала взагалі вельми поважний і спокійний настрій, хоч відносини, в яких зродили ся представники нового сойму, були вельми неспокійні і закінчили ся страшною катастрофою. А в тім велика заслуга нового намісника, котрий обнявши у вельми трудних обставинах керму краєвого правительства, зумів уже в так короткім часі, розбудити в суспільности рускій довіра до добрих своїх намірів поправи адміністрації і заспокоєня домагань руского народу. Основна знаємість краєвих справ і відносин і згідне поступованє з найвишим представником автономічним дають поруку, що змаганє до направи межинародних взаємин в нашім краю вийшло на праву дорогу і може довести до успішного васлідю, а вже те одно вплинуло на втихомиренє в краю. Та до сеї справи повернемо в найближших днях.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Міністерске пересиленє триває вже три тижні і нині ще не мо-

жна мати певности, який буде єго оборот і яка розвязка. Замітно, що розязанє національне в Чехах в обидвох таборах є однакове, хоч Німці удають більше пригноблених. Дневник соймового посла з Варнедорфу Страхого нападає вельми завзято на бар. Бека і зовсім рішучо заявляє, що головним услівєм втихомирення Німців в Чехах є усуненє бар. Бека, а подібні голоси відзивають ся з німецько-вільнодумного і хлібороского табору.

Тимчасом бар. Бек веде дальше переговори і заходить ся вельми запопадливо около приєднуваня ріжних личностей для міністерских портфелів, а навіть для улєкшеня і для узглядненя ріжних парламентарних сторонництв думає утворити ще одно нове міністерство почт, подібно як недавно утворив міністерство публичних робіт. Одначе Reichspost, котра тепер вельми різко виступає проти правительства, висловлює погляд, що тим способом може повести ся хиба відроченє але не полагода пересиленя.

Тепер уже появляють ся всякі лісти міністерські. Німецькі вольнодумці висувують на міністерство рільництва Шрайнера, на міністерство просьвіти провідника нім. людовців Кіярого, на міністерство судівництва Пергелята, на міністерство залізниць Сяльвестра, одначе інші німецькі сторонництва промовляють за удержанєм Дершати. Так само за удержанєм Ебенгоха в міністерстві рільництва заявляють ся альпейські краї. Чехи з свого боку ще не усталили своїх домагань, одначе висловлюють бажанє, щоби їм попри міністра-земляка, дано ще два портфелі міністерські, а між кандидатами висувують гр. Ярослава Туяа. Християнські суспільники зазначають своє управненє до трех місць, одначе щоби не робити великих трудностей, вдоволилиб ся поки що теперішнім станом посіданя (двох міністрів), а так само ще не рішали що до осіб, бо до сего не прикладають великої ваги.

Поляки заявляють, що не мають причини змінити своїх міністрів, а розходить ся їм головно о спосібність державн. ради до успішної законодавчої роботи.

Що до наведених тут ліст міністерских висловив ся др. Кіярі, що ніяка з них не є певна, а положенє прояснить ся аж по 8. листопаді, себ то по послуханю бар. Бека у цісаря.

Христ. сусп. союз займає ся в четвер справою мініст. пересиленя, одначе менше звертає уваги на личні справи, а головно наряджує ся над тим, які поруки можна би в порозуміню з иншими німецькими сторонництвами осягнути, щоби обезпечити сталий напрям політики. Христ. сусп. союз бачить велику одвічальність німецьких сторонництв і здає собі справу з сего, що нинішні відносини не запевняють на довгий час правильної діяльности держ. ради і міністерства. Тимто дбають про се, щоби

міністерске пересилене, гнакоаб его те пер полагоджено, не повторило ся через кілька тижнів, а таким частам повторюванем не утруднило опісля справдешнього уздоровлення відносин. Повне засідане христ. сусп. союзу відбуде ся однак до перва около половини листопада, коли всі послы сторонництва віздуть ся до Відня.

Про які небудь наради руских парл. послів, про заходи президиї руского клубу в так важній хвилі і его прияву у Відні не находимо ніяких вістей в деньниках.

Вислід міністерского пересилена буде зависимий головно від ухвали конференції христ. суспільників, про котру ми в горі згадували, а також від ухвал молодечів і ческих хліборобників, та від висліді зборів німецких вольнодумців скликаних на понеділок і вгорок.

В молодоческім таборі заострили ся відносини дуже значно, а знаменне іменно се, що давні міністри др. Форшт і Пацак побивають ся за переходом до опозиції і вже їм повело ся декого для сеї гадки приєднати. Погляди в ческім хліборобскім таборі о много одноцільнійші. І тут проявляло ся уже роздвоєне, під проводом члена кр. виділу Ждярского, одначе прихильникам міністра Прашка повело ся привернути лад.

В останній хвилі виринула вість, що цісар має поручити утворенє нового міністерства бар. Бінертovi теперішньому міністрови внутр. справ. Вість ся може мати деякі основи, бо бар. Бінерт при ріжних комбінаціях впливав усе на верх, а яко внук Шмерлінга має певні звязи з високими кругами міродатними. Вагмнічені в сучасні події, особливо з христ. суспільних кругів, запевняють, що положенє не представляє ся користно для бар. Бека. Висувають навіть імя его наслідника, котрого доси не вичисляли в ніякій комбінації, а має се бути парламентарист, що має далекоюзлі звязи.

Півурядова W. Allg. Ztg подає, що міністром президентом стане бар. Бінерт, міністром робіт: кн. Ліхтенштайн, торговлі: Ваїскірхнер, рільництва: гр. Ярослав Тун, просвіти: Кіярі, справедливости: Сильвестер, залізниць: Дершатта, скарбу: Фідлер; міністрами-земляками: Челяковский, Шрайнер, Абрагамович (або Гльомбінський).

Одначе ся ліста не видає ся імовірною, бо Поляки не вдоволили ся одним міністерством.

Заграниця.

Англійські деньники, а на чолі їх. Daily Telegraph, котрий находить ся в жидівських руках, підбурюють Сербію і Чорногору до війни проти Австрії, вказуючи на єї конечність, але перед єї почином дораджують оглянути ся за утворенем союзу зачіпно-відпорного з Туреччиною. При сій нагоді нападає Daily Telegraph на архікн. Франца Фердинанда і вказує на те, що «Ілїрійска» держава не може нічого доброго сподівати ся під австрійским скептром, бо управа віденської політики є «крайно-клерикальна».

Сею напастию покористувала ся N. fr. Presse, орган Alliance israelite, щоби ударити на славянську і клерикальну політику внутрішню в Австрії.

Про послуханє гр. Берхольда австр. амбасадора у царя звіщає Berlin. Tageblatt, що оно опізнило ся, бо цар хотів виждати висліді поїздки Ізвольского. По Берхтольдї приймав цар президента думи Хомякова, котрого цар запевнив, що Росія остане вірною славянській політиці на Балкані і не покине Сербії в потребі. В розмові з ріж-

ними політиками висловив ся Ізвольский, що найважнійшим вислідом его поїздки є відтягненє Італії від тридержавного союзу.

Про прями перговори між Австрією а Туреччиною пише деньник молодотурецкого комітету «Schurai Ummet» очевидно інспірований Портою, що єї переговори перервали ся, бо Австрія змінила свою первісну прихильність і відказує всякого відшкодованя. Туреччина не зрікає ся однак своїх фінансових домагань і сподіває ся, що Австрія знов розпочне переговори. Стата звертає ся о посередництво з Німеччиною і має надію, що перепони дадуть ся усунути.

На тайнім засіданю скупщини, в котрім взяли участь всі послы під проводом короля, предложило правительство справозданє про заграничне положенє і посланництва до Петербурга, Парижа і Лондону. Секц. шеф Спалайкович заявив, що сподівають ся прилученя Англії до російского протесту, але за те у Франції посланництво Мильвановича не повело ся, бо Франція заняла становище неприхильне. Сподівають ся отже в Сербії зміни правительства на крайно-радикальне.

Промова г-ра К. Левицкого

виголошена в бюджетовій дебаті галицького сойму дня 26. жовтня 1908.

(Конець).

Колиж возьмемо на увагу ріжницю мови, — языка, яким виголошено ті обі промови, то мусимо признати, що більшої ріжницї і суперечности в поглядах і енуціяціях між членами того самого клубу бути не може!

А супротив сего яке наше становище? Становище наше яснє й зрозуміле. Заяву п. Короля прийняли ми з всею симпатією, бо вірили в его щирість, та як за ним стоять не лиш слова, але его діла! Він з сеї трибуни соймової боров ся за права нашого руского народу та домагав ся руских шкіл! Він являє ся протоближший нам, як своїм товаришам клубовим! (Оплески з лав руских послів).

Та коли би партія, до котрої належить п. Король і клуб, до якого він приналежить, визнавали ті заповіді політичні, що п. Король, тоді певно не було би тої братоубийчої борби в краю, найшли би ся дороги порозуміння і в сїм соймі не було би двох клубів руских.

Але в дійсности є воно инакше! В своїй партії: організації і пресі є пос. Король ізольований і відси потерпів він навіть тяжкі зневаги за свої переконаня.

Ціла его партія стоїть під знаменем «единства общерусского», оперуючи словом «русский» то в сей то в той бік, та користаючи з сего, що ми зовемо великоруский або російский! А в соймі стоїть она також під сим знаменем, бо не п. Король, але п. Дудикевич є головою тамтого клубу!

Супротив сих діаметрально-противних становищ в справах принципіальних, фактично нині становиско п. Дудикевича уважати мусимо виразом опінії тої партії і того клубу! А се власнє є причиною братоубийчої борби партійної між нами, того великого розділу, який ділить нас від членів тамтого клубу, над котрою ми болїємо з п. Королем!

Ми стоїмо на основі нашої окремішности національної, уважаючи наш язык найдорожшою сьвятощєю нашого народу.

Як довго сягає память історії, ту на нашій землі, тут не було народу, котрий би говорив иншим языком, як лиш тим языком, котрим ми говоримо, цілий наш

нарід і навіть всі члени тамтого клубу з виїмком лише одного п. Дудикевича! Се язык наших шкіл народних і середних, язык науки університетскої, язык нашого письменства і нашої науки! Сим нашим руским языком говорить до нас край і держава, бо иншого языка руского нема, не було і не буде!

Нема приміру в історії, аби нарід так численний як ми, з так гарною і розвиненою мовою як наша, покинув свій рідний язык та приймив язык инший, якого мав би виучувати ся, — аби ним говорити! Таку операцію убиваючу наш нарід хоче перевести партія, котру репрезентує п. Дудикевич! Проти такого замаху на наше народне житє ми мусимо боронити ся всіми способами! Ми не можемо допустити до узнання народности, якої тут ніколи не було, до імпортованя народности російскої та вжиємо всіх сил, щоби та квестія російска тут щезла. Ми маємо досить квестії польскої і рускої та не допустимо до сего, щоби сюди імпортували третю квестію російску, аби в той спосіб затроювати гнилою отруєю цілий наш народний організм. Проти всякого винародовлення будемо бороти ся на житє і смерть тай проти того винародовлення, яке пропагує лідер тамтої партії, пос. Дудикевич, підйемо борбу без пардону!

А тепер, поважані панове, стане вам яснє і зрозуміле, чим є наше українсьтво як забороло проти панросийства! Аби не допустити до політичного баламученя народу і загальної опінії, аби не допустити до баламученя такими «славянськими рускостями», маркуємо наш характер чисторуский назвою територіяльною тої землі, де найбільше живе нашого народу, бо майже 10 разів більше, як тут, то є назвою України і тому називаємо наш нарід українсько-русским. Не відрікаємо ся і ніколи не відречемо ся того, що ми є Русинами, та не відречемо ся тої нашої України, що так її любимо щиро, як ви вашу Варшаву і Познань! Але тут сей край під австрійскою конституцією уважаємо за наш Піємонт в нашім культурнім, національнім і економічнім розвитку і в тім, панове, лежить ясність і чистота наших ідей і наших змагань національних.

По отсїм проясненю тої атмосфери, яка проявилась тими суперечними заявами тих двох членів того самого клубу, оминаю тую квестію і полишаю її хід на властивім шляху, а переходжу до закінченя річи самої.

П. Пайгерт сказав тут в обороні автономії краю прикрі слова проти нас Русинів, заявляючи, що одні лиш є Русини противниками автономії, коли противно всі сторонництва в нашім краю суть за автономією і добачують в тій автономії краю найліпшу запоруку его добра. Сей висказ є невірний, або не так невірний, як більше недокладний. Ми не єємо противниками автономії, але ми є прихильниками автономії дійсної і справедливої. Подивім ся критично на нашу автономію, чи є тут в чім любити ся. В громаді нелад і самоволя та царство всемогучих комісарів, що беруть під ноги автономію і то в повітах східної Галичини а переважачою рускою більшістю. Так нам прикровна автономія, що ми все в меншости і без рішачоного голосу, а до того повтова автономія взагалі не має езекутиви! А в краввій репрезентації ми зіпхнені до отсего гуртку малого та нема надії, аби тут нам признано належне заступництво кравне, т. є аби заступники народу руского рішали про долю его, а не за нас і без нас!

Така автономія, як нині є у нас, се є не правдива автономія, але олігархія. Ми хочемо автономії народа руского!

Коротко збираючи річ, скажу: Ре-

форма виборчого краю, реформа адміністрації і самоуправа обох народів замешкуючих сей край — на засаді рівноправности отсе трилогія нашої будучности!

Отсе є условини нашої умови правно-політичної, без яких завсе будемо стогнати в тяжкій борбі, наш нарід мусить найти своє право, а від вас, панове Поляки, що тепер маєте в своїх руках власть і верховодство, залежить вибір: війна, або мир! (Брава, оплески з руских лав).

Д О П И С Ь.

З Брідщини.

(Спілка всеполяків з москвофілами. Що сказав митрополит о. Антоній уїятському священикови в Почаєві? Децю більше правди о прогульці кацапів до Почаєва і Києва. „Вольнець“ з Галичанина під монастирськими мурами в Почаєві і єго «разоблачення». Торжество св. Йова в Берестечку яко pendant до всеславянської ідеї. Наше народне і релігійне становище в Брідщині за останних 20 літ і в 1908 році.)

(Конець.)

Таким способом ідея народна, ідея поступу нашого народу і розвою єго, ідея католицка станула у нас Русинів на границі на сильній основі.

З початком 1908 року ми поглянувши на наш дорібок, могли пишатись. Каса „Самопоміч“ зросла до обороту пів мільона, Бурса українська давала захист і удержаня 45 ученикам, станув новий дім поверховий за ціну трицять тисяч корон, а неутомимий голова єі о. катехит Глібовицкий своєю запопадливостию веде її до ще красшого розвою, бо постановлено будувати друге крило. Тут згадати мусимо, що до бурси Єфіновича, яку видерто підступно з рук о. Долинського, не вписав ся ані оден новий ученик. Декотрі читальні „Прогсвіти“ в повіті побудували свої власн. доми, а селяни взяли ся поважно до праці над собою. Ба навіть і міщанство в Бродах стануло головною масою за ідею народну і згуртувалось в українській громаді тов-а „Основа“.

Здавалось, що гидра убита раз на все. Та поміч всеполяків додала гидрі нової сили як раз в 1908 р., щоби знищити роботу, таку ширю і пожиточну для Церкви і народу, взяли ся наші вороги до підпольної роботи. Найперше почали учити молодіж російської мови, почали уряджувати вечерки Пушкіна, давали для молодіжи гербатку з російскою мовою і агітацією і почали підкопувати науку професора українсько-рускої мови а навіть катехита. Вся енергія директора п. Шірмера не помагала, так нахабною стала ся молодіж, чуючи, що їхню інтенцію від зїзду в Празі попирає польска суспільність. Доказом сего є, що і Поляки ученики утікли з хору перед співанем української пісні за те, що дирекція не дозволила співати пісні московської. Ба навіть було віче учеників кацапів, хоть їх вже дуже обмаль, щоб не ходити на руску мову і нї їм був відомий кацап професор-ідеолог. Таке саме почали виробляти з міщанством. Уряджено прогульку до Почаєва, відбувались тайні наради за схизмою*), а двох трох очайдухів, чуючи панські плечі за собою, почали рядити в повіті як кацки.

Не бридились і он сами, як приміром зробили єго на заслуженого о. катехита Глібовицкого, що не жалувал теплої страви бідній молодіжи, що пригор-

нув її до серця, що помагаючи священикам в їхній праці, випрошував баробольок для своїх учеників. І на доносі поставив своє перше імя колишній «маститий отець посол». Огче! а чому ви не бачили тих голодних дітей тоді, як ви були дідичем перед 15, 20 і 30 літами? Аж тоді ваше серце загрілось, коли треба було знищити роботу Українця о. Долинського? Але тепер ваш донос оосвітив вашу щедрю руку і серце.

Щоб знищити бит економічний селян, зроблено напад на «Самопоміч», не дивлячи ся на се, що підкопують єі єствоване.

Так, на руїнах праці Українців хотіли господин доктор і організатор і прочая будувати «єдиную великую неділимую Русь». В тій цілі допустились і святотатства, бо в день празника в Бродах на Рождество Пресв. Богородиці пропіли з галерії церковної хуліганське: «Пора, пора, за Русь».

Та болить оно ще і то, що і декотрі рішаючі чинники, величаючи себе католиками, старали ся причинити до знищення нашої народної і католицкої роботи. Так намовляли і дозволяли на перехід з нашого обряду на латинський, де лише працював священик Українець, робили їм всякі труднощі, підкопували у селян повагу, піддавали переминам ради шкільні місцеві, щоб висадити Українця предсідателя і то в кількох місцевостях, хотяй декотрі мали «uznanie с. k. Rady szkolnej okregowej за 12 letnią skuteczną działalność jako prezes», а зате місцевости, де кацапи не були раді школі, лишались не тикані. Не даром що аж три народні учителі з Брідщини їздили до Почаєва. Від голови риба смердить. Ми цікаві, який ефект, який примір будуть мами шкільні діти від такого пана учителя. Наші пан їздили, і їх чіпають за се, се буде щось як заборонений овоч, а інші будуть дивитись як на відступника.

Але не наша річ: Ми хочемо дати точне виясненя відносин і вказати на се, звідкіля ворог приходить. Бо ми зазначили, що нарід сильний вірою, а коли намовлені або лише платні агенти погубнуть, хто винен? Нарід дав гарний доказ, що до бурси Єфіновича навіть за дурно не зголосив ся ані оден мужик сьвіжий зі своєю дитиною. Тому за повіт ми не боїмо ся, щира народна праця видасть мимо всіх ворогів плод сторицею, а праві наміри поблагословить Бог.

Той сам.

Просимо відновити передилату.

Н О В И Н К И.

— Календар. В неділю: руско-кат: *Димитрия В. М.*; римо-кат.: Севера. — В понеділок: руско-кат.: Нестора муч.; римо-кат.: Теодора. — Ві второк: руско-кат.: † Параскевії; римо-кат.: Андрєв.

— Ексц. Митрополит Шептицкий уділять завтрішної неділі рано прєсвигерат дваццяти кандидатам духовного стану а дня 13. с. м. вїде до Риму.

— Злобні видумки „Галічаніна“. З кругів добре поінформованих в справі нападств „Галічаніна“ на руску духовну семінарію у Львові пишуть нам: В ч. 239. „Галічаніна“ появила ся знова статя повна нападств на нашу дух. семінарію. Якійсь „ъ“ плаче над тим, що до семінарії не приймають «русскихъ» та їх переслідують, провокують, а оден з оо. віцекторів, підписуючи вписові карти мав «русскимъ» перечеркнути «с» в слові «русский» яко матерній язык. Дальше жалугє ся „ъ“, що

„українцы“ мають читальню а «русский» нї бо власти на то не дозволяють. Отсе статя є повна ложі та повна лише злоби і напасти, як се впрочім звичайно водить ся у „Галічаніні“. Прецінь о. віцектор если й справді перечеркав «с», то мав право і рацию. Годїж підписом стверджувати лож, або підписуватись на се, що не є правдивим. В семінарії «русский» не існують тому, що «русской» мови не уживають навіть ті, що нїби то єі хочуть уважати за свою літературну і панську, а дальше о. віцектор знає, що кождий уроджений в Галичині, та що єго мати учила рускої мови а не московської. Тож, видячи лож мав рацию, если перечеркав — А що до провокованя — то річ має ся як рав противно. Недавно зайшов факт, що як раз москвофіли спровокували нашу молодіж і треба завдячити лише стерпимости нашої молодіжи, що не витягнула з того консеквенцій. А сей факт став ся на II. році при нагоді даваня датків на Товариство педагогічне. — Що до читальні, то в семінарії таку відновлено, але се „читальня греко-католицких богословів“. А москвичі видно болять ся слова католик таї конче хотять мати свою, бо їх тягне до православя. Плач „Галічаніна“, що «русскихъ» не приймають до семінарії є також висаний з пальця, бо сего року їх якраз прийнято за богато (40) і то навіть прочан до Почаєва і таких, що то товкли ся з іншими „палочниками“ по вічах та й не оден проляв кров нашого селянина що становить перешкоду до ординації. Замість тихо сидіти, московске хабазе репетує в „Галічаніні“ на мниму кривду, що нїби їм дїє ся.

— Вижицка гімназія. Президент міністрів бар. Бек повідомив посла М. Василька, що цісар уділив санкцію на заложене рускої гімназії в Вижиці. Тепер повинні би вже власти отворити сю гімназію, на що жде кількадесять хлопців.

— Ювілей папи. Дня 4. с. м. на послуханю у Сьв. Отця Пія X був Сергій Сазанов, міністер Росії при св. Столиці і вручив Папі власноручний лист царя Миколи II, в яким цар складає Папі желаня з нагоди 50-літнього ювілею сьвященства. З міністром були на послуханю всі члени російської легації при Ватикані. Потім був мін. Сазанов на послуханю у секретаря стану, кардинала Мерри дель Валь.

— Попираймо родинний промисл і торговлю! В тій справі дістаємо до поміщення отсі оправдані замітки: Як нам далеко до рівноваги з іншими народами, як нам далеко, аби ми мали то почутє національне, яке мають другі, хотяйби наші сусіди. Як нам далеко до зрозуміня сили промислу і торговлі, пре що цілі літа пише ся по часописях. Однак Русин або не чує або одобрить і покивав головою, але до діла то каже, той другий най старасєсь, я не маю часу, здоровля не хочу наражати і пр. Сором згадати, що ми, Русини, на батьківськїм ґрунті, де нас над 80% живе, не мали на полі промислу жадного запалу? Аби ми, Русини, дали собі ногами доптати те, що нам близьке. Возьмім примір: близько рік як повстала перша руска фабрика паперців і туток Євгенія Бялинського в Збаражї. На яких засадах та фабрика повстала, всім відомо і всі тому раді, кажуть певно, най розвивасєсь, то щось з того буде, бо 50% чистого доходу дає на нарядні цілі а доказ на се, що стало є під контролею книговодця відпоручника Тов-а педагогічного, дальше Нар. комітет за гатові гроші дав свої марки до наліпки. Нічо дивного, бо коли другі такі фабрики дають річно по кількадесять тисяч на агентів і рекламу, то чомуж ту не мож дати на народні цілі. Але щож, взяти добре, але що до помочи то „най той другий!“ Чи не сором, аби нині в „Народній Гостинниці“ жид кельнер посьмів подавати Русинові не рускі тутки? Він каже: я ще маю запас на 1/2 року. Чи не сором, аби Народна Гостинниця не мала права голосу та аби десятки інтелігентів, що дивились байдужно на доптанє жидами сего, що Русинови дороге. Скажіть, чи є такий байдужний нарід? Прошу глянути, що тутки „Promień“ дають 5% на Школу людову і скажіть, де їх нема

*) nie zaszkodziło by trochę szczytny! писав Dziennik Polski — Ред. Русл.

котра трафіка їх не має, котрий Поляк їх не пошрає — хотій не курить. Але Поляки мають вплив на всі трафіки, що ті тутки мусять держати а числім, що Поляків маємо лише 15—20%, а ми в нашій Гостинниці не маємо впливу? А по селах оден арендар дає розказ, що вся громада має курити лише паперці з жидівських фабрик а селянин байдужний та шокірний слухає жиди, бо хтож жидівський промисл пошрає, як не Русин? Скажіть, чи є то можливе в других народів, аби одна одноєнька якась фабрика не могла удержати ся. В нашім краю кількадесять таких фабрик процвтає і ми даємо удержанє тисячам робітників, але не нашим! Най нині ми підпрєм одну фабрику туток, другу шварцу, шміру, мила, сїрників і т. д. то певно нужда нас би не так тиснула, але щож коли нам вще до того далеко!!!

Бандитизм на провінції. В Янівці коло Тернополя якийсь невисліджений опришок напав в ночи на коршму і задусив замешкалого там побережника Бохнера а шинкаря, шинкарку і їх внучку тяжко поранив ножем від плуга. Опришок знав, що Бохнер дістав більшу грошеву квоту, однак найшов при нім лише 21 К, бо решту Бохнер зложив в касі. Слідство жандармерії поки що не викрило злочинця. Догадують ся, що се мусів бути якийсь заволока з Росії, яких повно волочить ся по селах східної Галичини.

Станиславівські мальверзації. Минулого тижня відбуло ся дисциплінарне слідство против інспектора Зібавера і банмайстрів Рутковського і Вальдекера, котрих суд в процесі о мальверзації на залізници увільнив. Дисциплінарна комісія під проводом заступника директора залізничного д-ра Подлевського радила через два дні а в п'ятницю вечером видала вирок увільняючий Зібавера від служби а засуджуючий банмайстрів Рутковського і Вальдекера в дорозі дисциплінарній на перенесенє і зменшенє поборів службових.

Веселий дипломат. З Будапешту доносять, що оноді два поліціянти привели до дирекції поліції якогось пана вбраного в мундир російського урядника дїрського. За арештованим бігла товпа цікавих уличників. На поліції вилегітмував ся арештований яко російський барон Сергій Райчель, урядник двора цариці, що їхав до Царгорода в якийсь важній місї політичній. Бар. Райчель вступив по дорозі до Будапешту і дав волю своїй „широкій натурі“. Цілу ніч бавив ся з урядниками російського консуляту і в похмілї провокував інших гостей. Надто підозрівано єго, що платять фалшивими грїшми. Поліція оглянувши єго документи, випустила єго на волю.

Найліпше узброєним чоловіком в Европі є болгарський король Фердинанд I. Єго спальня є завїшена всяким оружєм, на всіх кріслах, фотелях і канапах лежать пістолети, револьвери, штилети, а навіть боксерські знаряди. Репетірове оружє має при ліжку і нікому не вільно єго дїткнути ся. Внукови Людвика Филипа не хибують, як кажуть, відваги, однак рївночасно єго мучить безнастанний, хороблявий неспокій. Одної ночи минулого року палату заалармували вистріли, що роздавали ся в комнаті князя, однак він не закликав нікого на поміч. Досє не знати, що се було. Фердинанд I. має ворогів, перед котрими стереже єго пильно поліція. В Софії є 430 шпігунів, мужчий і 50 женщин; є се головно Австрійці, дезертири. Дїстають пенсії від 100 до 500 франків місячно.

Оповідки.

Останній репертуар руского театру в Станиславіві. (Саля тов. ім. Монюшка. Початок о год. 7½ вечером).

В неділю дня 8. с. м. „Арсен Яворенко“ (На громадській роботі), народна драма в 5 дїях зі співами Б. Грінченка.

Ві второк дня 10. надоліста с. р. останнє представленє „20 днів тюрми“ найновїша фарса в 3 дїях Вебера. Фарса ся грана з великим поводженєм на столичних сценах.

Львівський руский театр в Стрию починає свої виступи 12. с. м.

На покритє коштів похорону бл. пам. Стефана Підручного, увічненого філософа, приймає добровільні датки з подякою товариство „Академічна Громада“ Львів, ул. Зиблікевича ч. 3.

З залізниць. Дня 10. листопада 1908 о год. 9. відбуде ся в маґазинах товарових стаці в Стрию публична ліцитація невїдїбраних товарів як чай, мило, начине, чоботи, папір, вино, машина до засїву, тачка, цукорня, чорвило, коняк, папір до пакованя, сукно, скло, оцет, убраня, мармори, шкіра, солонина, машина до шитя і т. д.

Наука, штука і література.

„Друга хвиля“. Під отсим наголовком має вийти в Петербурзі нова збірка поезій українського письменника О. Олеса.

Бжоза, літературно-наукова часопись у Львові, в чч. 7 і 8 за сей рік, містить поезії Христї Алчевської, Наталки Полтавки, Мик. Чернявського, Ол. Коваленка, Надїи Кибальчич, Ю. Будяка, Костя Кракалії, Яреми Гірниченка, Теодора Бекеша, Адама Рїпецького, Волод. Оркана, Пил. Капельгородського, Дм. Макогона, віршовану сценїчну алеґорію Павла Гуменюка „Великий дзвін“ та прозові річи: С. Черкасенко: Вїбори. Гї де Мопасан: Самота, М. Метерлінк: Містична мораль. Михайло Коваріс: Жївка. Ю. Будяк: Виклик. М. Евшан: Козачина в українській поезії. М. Процик: Два пролеми людської етики. Рецензії. Книжки надїслані до редакції. Від редакції.

Телеґрами

в дня 7. листопада.

Відень. Цїсар Вільгельм прибув вчєра до Шенбруну і був на цїсарскім обїді, урядженім в єго честь. По обїді оба цїсарі мали на раду, а о 10 год. в ночи цїсар Вільгельм відїхав до Берліна.

Відень. W. Allg. Ztg доносить, що переговори Росії з Австрією в балканській справі є на найліпшій дорозі.

Царгород. Нині вечером у великого везира буде четверте засїданє болгарских і турецких відіоручників.

Відень. Від міска рада і дол.-австрійска торговельна палата витала вчєра торжєственно музулманьску депутацію з Босни і Герцоговини, яка привїздила зложити цїсарєви ювілейні желаня.

Петербург. Черногорський висланник Мишикович доручив мїністрови заґр. справ спис жадань Черногори, між иншими звороту Черногорі Герцоговини і частини Дальмації.

300 корон місячно зовсім чесно можуть заробити особа кожного стану продажию і биранєм замовленє на релїґійні предмети зі св. Землі і Єрусалиму. Кожлий зістане урядово уповажнений і поучений. Кавція на ориґінальні окази в куфрах пожадана. Глядає ся рївночасно двох генеральних заступників з осїдком Чернівці, Тернопіль або Коломия. На відповідь долучити марку. Зґлошенє до фірми: Володислав Марчевський, Яворів. (3—5)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагоґічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся поклику: **Свій до свого!**

ХТО

себе або свої діти від

Кашлю, хрипки, катару, флєґми, заката-ревя устної ями, коклюшу і горляного кашлю хоче увільнити, най купує лікарєско випробовані і поручені

КАЙЗЕР'А

Brust-Camarellen

з трєма яличками.

5500 нотарияльно потверджених сьвідощв на то.

Пачка 20 і 40 сотиків. Доза 80 сотиків. Можна дістати у всіх аптиках і дроґуєриях.

(2—24)

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Чернівєць	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновєць	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломия	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любїня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновєць	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновєць	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломия	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любїня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

До
Америки і Канади
перевозить найскорше
Лїнїя КУНАРД
Головне заступство на Галичину **Львів, ул. Городечна 99.**
Поясненє удїляє даром. (3—14)